

Галина Солоіденко,

канд. іст. наук, провід. наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

СТАНДАРТИЗАЦІЯ У БІБЛІОТЕЧНІЙ ГАЛУЗІ: ПІДСУМКИ 26-РІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Подано інформацію про сучасний стан стандартизації у бібліотечній галузі. Основна увага зосереджена на проблемах стандартизації термінології. Ідеться також про досвід роботи зі стандартизації в СРСР, окремих країнах пострадянського простору, зокрема у країнах Балтії. Серед підкомітетів ТК 144 «Інформація та документація» відзначено діяльність підкомітету з архівної справи та організацію роботи зі стандартизації в архівній галузі України. У статті акцентується увага на тому, що гармонізація та впровадження в Україні міжнародних стандартів є актуальним та важливим завданням, необхідною умовою переходу до формування єдиного інформаційного простору.

Ключові слова: національні стандарти, міждержавні стандарти, міжнародні стандарти, бібліотечна стандартизація.

Стандартизація – традиційний та ефективний інструмент організаційно-правового регулювання, який уже понад 70 років використовується в бібліотечній справі. Стандартизація бібліотечно-бібліографічної діяльності відіграє важливу роль в удосконаленні управління, плануванні бібліотечно-інформаційних процесів, уніфікації діяльності, сприяє ефективному обслуговуванню користувачів. Одне з основних завдань стандартизації для бібліотечної галузі полягає передусім у тому, що стандарти започаткували і продовжують роботу з упорядкування терміновживання.

Переваги стандартизації порівняно з іншими формами впорядкування бібліотечної діяльності безперечні і полягають у плановості, системному характері робіт, єдиній методології підготовки, впровадження та перегляду.

Стандартизація бібліотечної діяльності в СРСР розпочалася у 70-х роках ХХ ст. Обов'язки головної організації зі стандартизації

було покладено на Всесоюзний науково-дослідний інститут класифікації і кодування (ВНДІКК) Держстандарту. Унормування та стандартизацію бібліотечно-бібліографічної діяльності здійснювала Всесоюзна книжкова палата за участю найбільших бібліотек. Саме тоді було підготовлено перші термінологічні стандарти (ГОСТ 16447–70 «Издания. Основные виды. Термины и определения») і ГОСТ 16448–70 «Библиография. Термины и определения») та сформовано «Систему стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу» (СИБИД), яка отримала групову позначку 7.

Історія стандартизації бібліотечної термінології в СРСР багата на суперечності та сповнена суб'єктивних рішень. ВНДІКК, який керував розробкою стандартів, вимагав дотримуватися принципу однаковості й наполягав на прийнятті кожного зауваження, викладеного у відгуках. Якщо сторони не могли домовитися між собою, розробники змушені були знімати терміни, які викликали суперечності. Так, наприклад, спочатку проект стандарту ГОСТ 7.26–80 «Библиотечное дело. Основные термины и определения» містив 150 термінів, а в затвердженому стандарті їх залишилося близько 50 [2].

Про масштаби цієї діяльності свідчить і такий факт. Над розробкою першого термінологічного стандарту ГОСТ 7.0–77 «Библиография. Термины и определения» працювало п'ять робочих груп, що об'єднували кваліфікованих фахівців у галузі бібліотечної справи. Проект було надіслано до 170 бібліотек, вишів культури та інших організацій СРСР. Розробники стандарту отримали понад 800 відгуків та пропозицій, які потім уважно аналізувалися і служили базою для підготовки остаточного варіанта [9].

Попри певні проблеми, що супроводжували розроблення та впровадження стандартів, під час термінологічної роботи в рамках «СИБИД» було вирішено низку принципово важливих завдань, зокрема стандартизовано процеси інформаційно-бібліотечної діяльності в цілому, бібліографування, каталогізації, комплектування фонду тощо. Перелік чинних ГОСТів «СИБИД» містив понад 80 стандартів.

Оскільки Україна, перебуваючи у складі Радянського Союзу, керувалася винятково державними стандартами СРСР (російськомовними), то основним завданням вітчизняних бібліотек – методичних центрів у питаннях стандартизації – було забезпечення своєчасного їх впрова-

дження та поширення серед бібліотек¹. Єдиним україномовним стандартом того часу був республіканський стандарт УРСР 1743–76 «Скорочення українських слів і словосполучень в бібліографічному описі», розроблений Книжковою палатою УРСР за участю фахівців Державної бібліотеки УРСР ім. КПРС [6].

З розпадом СРСР постало питання про необхідність розроблення кожною державою своїх власних національних стандартів. У зв'язку з цим 13 березня 1992 р. уповноважені представники країн СНД підписали «Угоду про проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології та сертифікації». Було створено Міждержавну раду зі стандартизації, метрології та сертифікації, місцем перебування якої визначено Мінськ. Відзначаючи міжнародний характер стандартизації, уряди держав-учасниць Угоди домовилися визнати чинні державні стандарти як міждержавні і зберегти аббревіатуру ГОСТ за міждержавними стандартами, що вводяться.

Україною було прийнято рішення, що всі міждержавні нормативні документи, затверджені до 1992 р. включно, чинні, крім стандартів, чинність яких скасовано наказами Держспоживстандарту України. Міждержавні нормативні документи, розроблені після 1992 р. державами-учасницями Угоди, за прийняття яких проголосувала Україна, вводилися в дію наказами Держспоживстандарту України. До щомісячного інформаційного покажчика «Стандарти» вміщувався перелік міждержавних стандартів, розроблених державами-учасницями Угоди; вказувалися міждержавні стандарти, які втратили чинність на території країни; інформувалося про затверджені державні стандарти України та зміни й поправки, внесені до державних стандартів України.

Значна частина міждержавних стандартів, прийнятих у 1993–2002 рр., не відповідали законодавству України і не були впроваджені. Державне підприємство УкрНДНЦ регулярно надсилало до Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського на розгляд проекти міждержавних стандартів «СИБИД» з проханням дати зауваження, пропозиції, а також висновки про доцільність упровадження їх в Україні. За бібліо-графічним покажчиком Державної науково-технічної бібліотеки України

---

¹ В помощь внедрению ГОСТа 7.41–82 «Единицы учета обслуживания читателей и абонентов библиотек и органов НТИ : методическое письмо сост. Г. И. Толочко / УкрНИИНТИ Госплана УССР; ГРНТБ. Киев, 1984. 11 с.

«Стандарти з інформації, бібліотечної і видавничої справи» (Київ, 2017) встановлено, що було прийнято 12 міждержавних стандартів, із них скасовано три.

Практика широкого впровадження міждержавних стандартів у бібліотечній галузі була виправдана через низку об'єктивних і суб'єктивних причин. Зокрема, за роки незалежності у жодній національній бібліотеці України, яких нині налічується дев'ять, не було створено відповідних структур (технічних комітетів чи підкомітетів ²), які б здійснювали розроблення стандартів. У середовищі бібліотечної спільноти була відсутня належна увага до проблем стандартизації галузі. Це питання не розглядалося на міжнародних та всеукраїнських конференціях, семінарах та інших професійних заходах.

Проголошення України суверенною, незалежною, демократичною, правовою державою поставило низку завдань та виявило проблеми, які виникли під час впровадження національних стандартів. Протягом перших десяти років незалежності відбулося реформування державної системи стандартизації. Прийняті закони України «Про стандартизацію» (2001) та «Про підтвердження відповідності» (2001) визначили правові та організаційні засади стандартизації, що у цілому відповідають принципам технічного регулювання, які діють у Європейському Союзі (ЄС).

Поступово і з великими труднощами розпочалася заміна стандартів системи СИБІД національними стандартами. Зокрема, у 1994 р. Інститут прикладної інформатики НАН України за дорученням Держстандарту України підготував ДСТУ 2392–94 «Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення» ³; ДСТУ 2394–94 «Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення» ⁴; ДСТУ 2395–94 «Інформація та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів індексування. Загальні вимоги»; ДСТУ 2398–94 «Інформація та документація. Інформаційні мови. Терміни та визначення» ⁵. Вихід перших національних бібліотечних стандартів засвідчив, що їхні розробники не розуміли, що таке «правильний відповідник»,

² Підкомітет 4 «Бібліотечна справа» організовано у 2016 р. на базі НБУВ.

³ Скасовано з 01.01.2018 р., діє ДСТУ ISO 5127–2007.

⁴ Скасовано з 01.01.2018, діє ДСТУ ISO 5127–2007.

⁵ Скасовано з 01.01.2018 р., діє ДСТУ ISO 5127–2007.

тому у документах з'явилися не стільки еквіваленти, скільки «кальки» (дослівні переклади), а іноді й описові характеристики термінів. Серйозним недоліком була й залишається нині проблема відсутності мовної експертизи національних стандартів. Як зазначив голова Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології № 19 та організаційного комітету VII Міжнародної наукової конференції «Проблеми української термінології *Слово-Світ 2002*» Б. Рицар, «сьогодні чимало чинних термінологічних стандартів потребують перегляду, а в кращому разі – доопрацювання. Поспіх у розробленні ДСТУ не поодиноким причиною їх низької якості»⁶.

У 2001 р. Держстандартом України затверджено і введено в дію ДСТУ 3966–2000 «Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять»⁷, де викладено основні вимоги до стандартизування термінів та визначень понять, правила впровадження міжнародних стандартів (словників) в Україні. У ньому, зокрема, декларувалося: «Будь-яке впровадження міжнародного, регіонального чи національного стандарту на терміни та визначення понять інших країн можливе, якщо його перекладено українською мовою»⁸. Проте в новій редакції цього стандарту зазначена вимога була замінена на дотримання вимоги «згармонізувати за можливості термінологічний стандарт зі стандартами на терміни та визначення понять різних рівнів (міжнародних, регіональних і національних стандартів інших країн) тієї самої предметної сфери».

Однією з причин перегляду стандартів є поява нових редакцій міжнародних стандартів, які розробляє Міжнародна організація з питань стандартизації (International Organization for Standardization ISO) – міжнародна міждержавна організація (місце перебування – м. Женева, Швейцарія), яка об'єднує 135 країн (членів і членів-кореспондентів та членів-абонентів). Так, у галузі бібліотечної, видавничої, інформаційної та архівної справи цей процес здійснює ТК ISO/TC 46 «Інформація

---

⁶ Рицар Б. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. *Вісник: Проблеми української термінології*. Львів : Львівська політехніка, 2002. № 453. С. 9.

⁷ Скасовано з 01.07.2009, діє ДСТУ 3966–2009.

⁸ ДСТУ 3966–2000 Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять.

та документація», який станом на кінець 2016 р. розробив та опублікував приблизно 120 стандартів [1].

Національні стандарти України, завдяки яким упроваджено стандарти Міжнародної організації зі стандартизації ISO, отримали групову позначку ДСТУ ISO. У цій групі було розроблено дев'ять стандартів, скасовано три. Слід зазначити, що з 01.09. 2016 р. введено в дію ДСТУ ISO 2789:2016 «Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика», ДСТУ ISO 16439:2015 «Інформація та документація. Методи та процедури оцінювання впливу бібліотек», ДСТУ ISO 11620:2016 «Інформація та документація. Показники функціонування бібліотек» методом підтвердження, який не передбачає перекладу та видання стандартів. Названі стандарти отримали лише підтверджувальні повідомлення в офіційному виданні національного органу стандартизації (Інформаційний покажчик «Стандарти»), все інше, що стосується їх перекладу – завдання фахівців галузі та спеціалістів відповідного технічного комітету й підкомітету 4 «Бібліотечна справа».

Узгодження вітчизняної терміносистеми з міжнародною сьогодні – досить складний процес. Недоліки, допущені при розробленні нормативних документів із бібліотечної, інформаційної та видавничої справи, пояснюються тим, що гармонізація національних стандартів із міжнародними інколи зводиться до їх повного та дослівного перекладу, іноді з грубими помилками. До прикладу, за бібліографічним покажчиком ДНТБ України ТК 144, підготовлено проект міжнародного стандарту з досить дивною назвою: ДСТУ ISO 7154–2010 «Інформація та документація. Принципи комплектування бібліографічної картотеки».

Гармонізований стандарт – це національний стандарт, що відповідає стандарту, розробленому міжнародною, або регіональною організацією зі стандартизації. Гармонізовані (еквівалентні) стандарти можуть містити деякі відмінності: за формою, у пояснювальних примітках, в окремих спеціальних вказівках тощо, – саме тому фахівцями використовуються термін «ідентичні стандарти» (гармонізовані стандарти, повністю ідентичні за змістом і за формою) та «уніфіковані стандарти» (гармонізовані стандарти, що за змістом ідентичні, але відрізняються за формою подання) [4]. Гармонізований національний стандарт має відповідати нормам української мови, враховувати специфіку галузі та зберігати при цьому ідентичність міжнародному стандарту за технічним змістом, або

мати чітко визначені та пояснені національні відмінності. Тому фахівці наголошують, що слід дуже ретельно і зважено підходити до прийняття та впровадження в Україні національних стандартів, гармонізованих із міжнародними.

Зрозуміло, що проблеми із гармонізацією – переважно фінансові. Крім того, заважає рухатися далі елементарна необізнаність фахівців зі світовою практикою стандартизації, їх неготовність до роботи з міжнародними стандартами. Досвід роботи національних бібліотек країн Балтії свідчить про європейський рівень організації стандартизації бібліотечної діяльності. Починаючи з 1993 р., вони пройшли довгий шлях щодо напрацювання національних стандартів, гармонізованих з європейськими. До прикладу, у Литві Технічний комітет LST TK 47 «Бібліотекознавство», який забезпечував розроблення національних стандартів, було створено ще в 1993 р. на базі Національної бібліотеки ім. М. Мажвідаса [3]. А в 2002 р. Технічний комітет «Бібліотекознавство» був затверджений у статусі оглядача всіх чотирьох підкомітетів ТК 46 «Інформація і документація» Міжнародної організації зі стандартизації.

Національна бібліотека Латвії з 2011 р. веде активну роботу з упровадження нового міжнародного стандарту каталогізації «Опис та доступ до ресурсу» (Resource Description and Access). У 2016 р. на базі Національної бібліотеки Латвії відбувся черговий щорічний семінар Європейської групи RDA, на якому було представлено досвід роботи Латвійської національної бібліотеки з упровадження стандарту каталогізації [7].

Однак розроблення нових стандартів – це лише частина складного, багатогранного процесу, пов'язаного з їх упровадженням. З метою постійного оновлення стандартів, встановлення потреби перегляду їх чи скасування відповідно до правил ISO, чинні стандарти мають розглядатися кожні п'ять років. Водночас досвід діяльності ТК 144 свідчить, що цього правила розробники не дотримуються. Зокрема, ДСТУ 2394–94 «Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення» мав бути скасований та переглянутий ще понад 20 років тому.

Сьогодні поряд із міжнародними, державними та іншими офіційними органами, які розробляють та впроваджують стандарти, дедалі більшу роль у сфері стандартизації починають відігравати громадські комітети,

які об'єднують найкомпетентніших фахівців заінтересованих наукових інститутів, організацій, навчальних та інших закладів. Подібні об'єднання (як в Україні, так і за кордоном) виконують всю підготовчу і фактичну роботу з введення або скасування державних стандартів. Зокрема, при Фундаментальній бібліотеці Інституту наукової інформації суспільних наук «ИНИОН РАН» у лютому 2016 р. створено Експертну раду зі стандартизації для академічних бібліотек та бібліотек ВНЗ. Завданнями Ради є розгляд проектів стандартів, що розробляються, перегляд діючих міждержавних і національних стандартів, участь російських представників у роботі ISO (Міжнародної організації зі стандартизації) в частині бібліотечно-інформаційної діяльності з суспільних наук. До пріоритетних напрямів роботи Ради належать: нормативна підтримка наукового соціально-гуманітарного сегмента електронного документного простору, удосконалення стандартизованої аналітичної і бібліометричної діяльності, подальша уніфікація класифікаційних систем з суспільних і гуманітарних наук.

Як зазначають фахівці, наявні національні стандарти, на жаль, не покривають усі потреби документно-інформаційної сфери життєдіяльності суспільства. Розроблення національних стандартів відбувалося дуже повільно з багатьох причин: по-перше, в Україні ТК 144 «Інформація та документація», відповідальний за інформаційні науки, створено лише 2002 р., по-друге, період розроблення національних стандартів надто розтягнуто в часі (у середньому два – три стандарти на рік). Серед установ, які займаються розробленням профільних для ТК 144 «Інформація та документація» стандартів, слід відзначити діяльність Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (УНДІАСД), співробітниками якого розроблено низку національних та галузевих стандартів, за їх поданням впроваджено міждержавні стандарти, зроблено переклад міжнародного стандарту архівного описування та підготовлено серію методичних рекомендацій щодо застосування стандартів. Зокрема, термінологічний стандарт (ДСТУ 2732–94 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення») розроблено двічі – у 1994 та 2004 р.

Державна програма стандартизації на 2006–2010 рр., на жаль, не дала очікуваних результатів у повному обсязі. Залишилась низка проблем, які потребують негайного вирішення [8]. Серед них однією з важливих

залишається проблема обмеженого доступу до чинних національних стандартів. Якщо раніше впровадження стандартів супроводжувалося серйозною організаційною роботою бібліотек, зокрема, національні та державні бібліотеки мали право безкоштовно забезпечувати свої мережі стандартами, повністю чи частково відтворювати, тиражувати і розповсюджувати їх, тексти нових стандартів вміщувалися до збірників організаційно-методичних документів, то нині ця діяльність закріплена за національним органом стандартизації – Українським агентством зі стандартизації.

Бібліотекам, особливо національним, бажано було б поновити практику радянських часів, коли після виходу стандарту готувався ряд документів з його впровадження, зокрема, методичні матеріали, коментарі укладачів, з додатками та конкретними прикладами, альбоми, особливо це стосувалося правил бібліографічного опису різних видів документів, бібліографічних посилань тощо.

Сьогодні облік та інформування про чинні стандарти здійснює ДП «УкрНДНЦ» у щорічному покажчику, який виходить з 1995 р. під назвою «Каталог нормативних документів». За повнотою вміщеної інформації наближається до «Каталогу...» й друкований варіант покажчика «Межгосударственные стандарты» НІЦ «Леонорм». Проте, як стверджують фахівці, якщо бібліографічні дані про основні категорії стандартів можна розшукати за допомогою електронних джерел, то тексти змін до стандартів не публікуються в електронному вигляді [5].

Принципово важливим стало й те, що стандарти втратили свій обов'язковий юридичний статус і стали рекомендаційними. Тепер потрібно вести щоденну роз'яснювальну роботу, досягати розуміння доцільності, соціальної корисності виконання вимог стандартів. Адже стандарт став нині певною мірою «громадською угодою». Якщо раніше у стандартах «СИБИД» писали «обязателен для применения в научной, учебной, методической литературе», то нині у національних стандартах вказується: «застандартизовані терміни рекомендовано вживати у всіх видах нормативної документації, науково-технічній, довідковій і навчально-методичній літературі, що стосується сфери науково-інформаційної діяльності»⁹.

---

⁹ ДСТУ 5034:2008 Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. С. 1.

У зв'язку з прийняттям нової редакції закону України «Про стандартизацію» (2016 р.) будуть внесені зміни до деяких законодавчих актів, у тому числі й до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». Зокрема, пропонується у окремих статтях слово «стандарти» замінити словами «правила, інструкції та положення» або взагалі виключити його з тексту закону. Вважаємо, що такі зміни лише погіршать стан справ, призведуть до термінологічної анархії та плутанини.

Відомо, що основу термінологічних словників становить саме стандартизована термінологія. У країнах, де термінологія не стандартизована, за основу приймаються словники, підготовлені та видані авторитетним органом, наприклад бібліотечною асоціацією чи національною бібліотекою. На жаль, в Україні відсутні термінологічні словники з бібліотечної справи та бібліотекознавства, до цього часу нема й бібліотечної енциклопедії. А проєкт «Української бібліотечної енциклопедії», представлений на порталі Національної бібліотеки імені Ярослава Мудрого, перебуває на стадії формування.

Нині кількість термінологічних інновацій збільшується в геометричній прогресії, тому стандартизована термінологія потребує постійного моніторингу цього процесу. До прикладу, низка країн СНД веде бази даних «Стандарти», електронний ресурс яких систематично поповнюється. У таких базах користувачі можуть знайти не лише тексти стандартів, а й довідкові матеріали різного характеру та призначення. Можливість отримати загальне уявлення про чинну нормативну базу дають також збірники стандартів, підготовлені як окремими бібліотеками, так і провідними фахівцями галузі¹⁰.

Сьогодні бібліотекарям необхідні національні фахові стандарти, які спеціалісти усіх рівнів зможуть активно використовувати у своїй роботі та які створять умови для порозуміння міжнародної спільноти у підходах до розкриття сутності й проблем розвитку бібліотечної галузі. Стандартизація передбачає підвищення наукового рівня майбутніх видань (монографій, наукових праць, підручників, термінологічних словників, довідників та енциклопедій), вона стане важливим підґрунтям щодо встановлення та впровадження єдиних норм, правил, вимог і характеристик до різних

---

¹⁰ Стандарти по библиотечному делу : сб. / сост. Т. В. Захарчук, Л. И. Петрова, Т. А. Завадовская, О. М. Зусьман. Санкт-Петербург : Профессия, 2000. 512 с.

об'єктів бібліотечної справи, забезпечить технічну й інформаційну сумісність, якість продукції і послуг бібліотек.

Література

1. *Артамонова С.* Національні стандарти з архівної та бібліотечної справи як основа уніфікації технологічних процесів у діяльності науково-довідкових бібліотек архівних установ / С. Артамонова, Л. Одинока // Студії з архів. справи та документознавства. – 2009. – Т. 12. – С. 49–57.

2. *Бахтурина Т. А.* Что же произошло с терминологическими стандартами? / Т. А. Бахтурина, Э. Р. Сукиасян // Науч. и техн. б-ки. – 1997. – № 9. – С. 3–12.

3. *Блюджювене Н.* Стандартизаційна інтеграція в області інформації та документації в Литві / Н. Блюджювене, Л. Буцкене // Библиотеки нац. академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития: науч.-практ. и теорет. сб. / НАН Украины, Нац. б-ка Украины им. В. И. Вернадского, МААН, Совет директоров науч. б-к и информ. центров / редкол.: А. С. Онищенко (пред.) и др. – Киев, 2011. – Вып. 9. – С. 187–197.

4. *Калінічева Г. І.* Міжнародні стандарти у сфері архівної справи та керування документаційними процесами: проблеми гармонізації в Україні / Г. І. Калінічева, Р. В. Романовський // Архіви України. – 2015. – № 4. – С. 54–73.

5. *Пасічник Л.* Облік стандартів: пошукові можливості друкованих та електронних джерел / Л. Пасічник // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 7. – С. 22–25.

6. *Солоїденко Г. І.* Стандартизація як ефективний засіб упорядкування бібліотечної термінології / Г. І. Солоїденко // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 2. – С. 30–36.

7. *Стрішенець Н. В.* Щорічний семінар Європейської групи RDA / Н. В. Стрішенець // Бібл. вісн. – № 4. – 2016. – С. 45–52.

8. *Харченко С. В.* Проблемні аспекти функціонування національних стандартів серії «Інформація та документація» / С. В. Харченко, С. В. Литвинська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – № 1. – С. 8–14.

9. *Хренкова А. А.* Стандартизація в області бібліотечного дела

и библиографии. Состояние и перспективы // Сов. библиотековедение. – 1981. – № 2. – С. 74–87.

References

1. Artamonova, S., & Odynoka, L. (2009). Natsionalni standarty z arkhivnoi ta bibliotechnoi spravy yak osnova unifikatsii tekhnolohichnykh protsesiv u diialnosti naukovo-dovidkovykh bibliotek arkhivnykh ustanov [National standards on archival and librarianship as the basis for the unification of technological processes in the activities of scientific and reference libraries of archival institutions]. *Studii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva – Archival and Documentary Studies*, Vol. 12, pp. 49–57 [in Ukrainian].

2. Bahturina, T. A., & Sukiasian, J. R. (1997). Сhto zhe proizoshlo z terminologicheskimi standartami? [What happened to terminological standards?]. *Nauchnyie i tehnicheskie biblioteki – Scientific and Technical Libraries*, no. 9, pp. 3–12 [in Russian].

3. Bliudzhiuvene, N., & Buckene, L. (2011). Standartizatsionnaia integratsiia v oblasti informatsii i dokumentatsii v Litve [Standardization integration in the field of information and documentation in Lithuania]. *Biblioteki nats. akademii: nauk: problemy funkcionirovaniia, tendentsii razvitiia – Libraries of National Academies of Sciences: Problems of Functioning, Tendencies Development*, issue 9, pp. 187–197. Kiev [in Russian].

4. Kalinicheva, H. I., & Romanovskyi, R. V. (2015). Mizhnarodni standarty u sferi arkhivnoi spravy ta keruvannia dokumentatsiinymy protsesamy: problemy harmonizatsii v Ukraini [International Standards in the Field of Archives and Documentation Management: Problems of Harmonization in Ukraine]. *Arkhivy Ukrainy – Archives of Ukraine*, no. 4, pp. 54–73 [in Ukrainian].

5. Pasichnyk, L. (2012). Oblik standartiv: poshukovi mozhlyvosti drukovanykh ta elektronnykh dzherel [Accounting standards: search capabilities of print and electronic sources]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty – Herald of the Book Chamber*, no. 7, pp. 22–25 [in Ukrainian].

6. Soloidenko, H. I. (2004). Standartyzatsiia yak efektyvnyi zasib uporiadkuvannia bibliotechnoi terminolohii [Standardization as an effective tool for organizing library terminology]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty – Herald of the Book Chamber*, no. 2, pp. 30–36 [in Ukrainian].

7. Strishenets, N. V. (2016). Shchorichniy seminar Yevropeiskoi hrupy RDA [Annual workshop of the European RDA Group]. *Biblioteknyi visnyk – Library Bulletin*, no. 4, pp. 45–52 [in Ukrainian].

8. Kharchenko, S. V., & Lytvynska, S. V. (2013). Problemni aspekty funkcionuvannya natsionalnykh standartiv serii «Informatsiia ta dokumentatsiia» [Problematic aspects of functioning of the national standards of the «Information and documentation» series]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia – Library Science. Documentation. Informology*, no. 1, pp. 8–14. [in Ukrainian].

9. Hrenkova, A. A. (1981). Standartizatsiia v oblasti bibliotekhnogo dela i bibliografii. Sostoianie i perspektivy [Standardization in the field of librarianship and bibliography. Status and prospects]. *Sovetskoe bibliotekovedenie – Soviet Library Science*, no. 2, pp. 74–87 [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 09.11.2017.

Galyna Soloidenko,

Cand. Sci. (Historical), Leading Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Standardization in the Librarianship: the Results of 26 years Activity

The information on the current state of standardization in the librarianship is given. The main attention is focused on the problems of terminology standardization. It is also about the experience of standardization in the USSR and some post-Soviet countries, especially the Baltic states. Among the subcommittees of the Technical Committee 144 «Information and Documentation» the activities of the subcommittee on archives and organization of work on standardization in the Ukrainian archives were covered.

It is noted that in regard to adoption of the new Law of Ukraine «About Standardization» in 2016, some legislative acts will be amended, including the Law of Ukraine «About Libraries and Librarianship». The author believes that such changes will lead to terminological anarchy and confusion.

The article focuses on the fact that the harmonization and implementation of international standards in Ukraine is an urgent and important task, a necessary condition for the transition to the integrated information environment.

Keywords: National standards, international standards, library standardization.